

Lumea Universitară

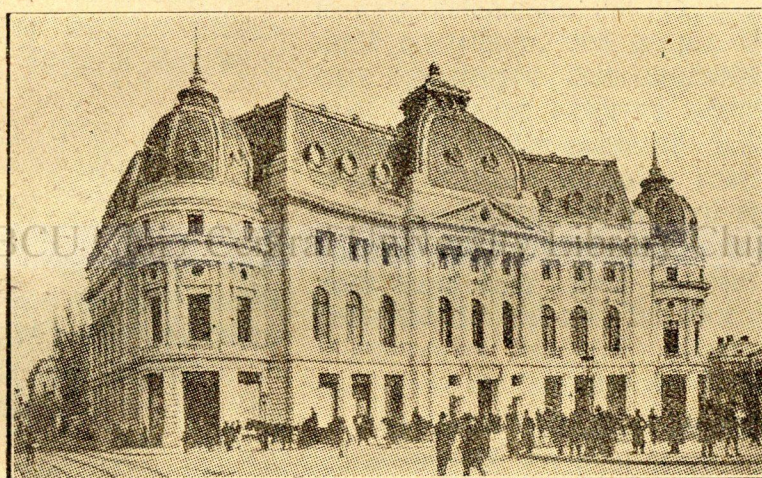
= REVISTĂ CULTURALĂ BILUNARĂ =

Abonamentul;
Pe an 72 Lei
Pe 1/2 an 40 Lei
Exempl. 3 Lei

SECRETARI DE REDACȚIE: M. MACAVESCU — G. BELEA

APARE SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET

Abonamentul pen-
tru studenți
Pe an ... 60 Lei
Pe 1/2 an 30 Lei
Exempl... 3 Lei

„Fundatiunea Carol“ din București

Colaboratorii acestui număr: Prof. Dr. Ioan Urban Iarnik, Prof. N. Iorga, Prof. E. Hațiegan, E. G. Măgureanu, I. Arhivaru, Aron Păltineanu, Liviu Răsu, Della Thompson (în rom. de V. Barbat), Ioan Istrate, Dr. Aurel Voina, M. Macavescu și cronici de: M. M., E. H., St. -o- -o- -o- -o-

Fondator:
Centrul Studențesc
„Petru Maior”

Lumea Universitară

Revistă culturală bilunară

Apare sub îngrijirea unui comitet

Secretari de Redacție:
M. Macavescu
G. Belea

ABONAMENTUL 72 Lei pe an, 1/2 an 40 Lei

EXEMPL. 3 LEI

Redacția și administrația Cluj, Str. Avram J. 11

Căință târzie

de Prof. Dr. IOAN URBAN IARNIK

Azi, 19 Aprilie, au trecut tocmai trei ani de când plecasem, fiind însoțit de fiul meu Hertvik, în România. Scopul călătoriei întreprinse la dorința mai marilor Republicei a fost ca prin conferințe ținute în câteva orașe de samă din Țara Românească să deșteptăm simpatii pentru înfrățirea unor legături prietenoase între cele două state, Regatul Român și Republica Cehoslovacă.

În 1. Mai am rostit cea dintâi conferință intitulată „Relațiunile româno-cehoslave din trecut și din viitor”, împărțindu-ne rolurile în modul următor: eu am făcut un fel de introducere, din care partea însemnată privea câteva aduceri aminte din petrecerile mele de mai înainte în mijlocul Românilor, pe când conferința însăși a rostit-o fiul meu. Tot așa am umblat și în alte trei orașe de seamă: Iași, Cernăuți și Sibiu, adăugând eu însu-mi o dezvoltare mai întinsă a introducerii amintite sub titlul „Dragoste de grai și de viers românesc”.

Conferința noastră am tipărit-o în câteva mii de exemplare, voind ca astfel să pătrundă glasul nostru și acolo unde strămtorați de vreme, n'am putut rosti amintita conferință. În privința aceasta eu, găsindu-mă tocmai la sfârșitul activității mele dela Universitate, ași. fi putut să petrec în România cât mi-ar fi dorit inima, fiul meu însă, care abia atunci fusese numit directorul Bibliotecii Naționale din capitala Moraviei, Brno (Brün), avea grabă să se înapoeze cât de curând. Lucrurile stând astfel, se lămurește faptul că, exprimându-mi-se dorința să ne oprim și la Cluj, n'am putut s'o facem.

Ne-a părut tare rău amândorora și mai cu samă mie că nu m'am folosit de prilejul binevenit să văd orașul despre care mi s'a povestit, chip de a ne ademeni, niște lucruri din cale afară de frumoase. Fiul meu cu 30 ani mai tânăr decât mine, poate nădăjdui că va putea să cerceteze Clujul chiar de mai multe ori, pe când eu, care într'o lună de zile îmi voi împlini 74 de ani ai vieții, cu greu ași putea s'o fac.

Mă căiesc, amar mă căiesc că n'am urmat invitarea făcută nouă, măcar eu, lăsând pe fiul meu să plece singur pe când eu mi-aș fi rostit măcar a doua conferința sau să zic mai bine, folosindu-mă de un cuvânt francez, „causerie”, caci modul predării era mai mult glumeț decât serios.

Primind revista „Lumea Universitară” mi-aduc aminte de altă revista studențească „Noi” în care îndeplinind dorința redacției, am trimis două contribuiri, una despre societăți în deosebte și despre cele studențești în deosebi, apoi traducerea câtor-va sentințe ale lui Bhartihari din limba sanscrită. Imi veni în gând că poate și D-stre ați putea rosti aceeași dorință și că din întâmplare ar sosi într'o vreme când aș avea de lucru și n'aș putea să răspund îndată după cum m'am deprins. Căci, de! cu toate că de trei ani, trecând granița de vârstă, m'am retras dela Universitate, Vă asigur că nu duc lipsă de îndeletniciri de toate felurile.

Dovadă articolașul pe care vi'l trimet și care datează din anul trecut când avu loc la Praga congresul internațional studențesc, la care am luat parte și eu. Am luat cuvântul de două ori pentru a rosti câte un toast și anume în limba franceză și-mi iau voie să Vă trimet cel dintâi gândind că poate ar avea vre-un interes pentru cetitorii revistei; cu atât mai mult de vreme ce avui plăcerea să văd între delegații diferitelor școale înalte și pe cel al Universității din Cluj.

Iată textul:

Doamnelor și Domnilor,

Mare trebuie să-mi fie îndrăzneala ca să iau cuvântul înaintea unui auditoriu atât de numeros, al cărui membri se trag din diferite națiuni ale lumii. Îndrăzneala este cu atât mai mare, de vreme ce D-stre nu mă cunoașteți pe mine și nici eu, din parte-mi nu Vă cunosc pe D-stre.

Cu toate acestea avem voi și cu mine, niște însușiri cari par'că ne-ar apropia: căci întru cât mă privește, eu sânt un moșneag, pe când D-stre sunteți niște tineri cari aveți înain-

tea voastră viitorul vostru însuși și acel al neamurilor din cari Vă trageți. Bătrânii, din contră, au o soartă cu totul alta, ceea ce s'a rostit cât se poate de bine în cele două versuri ale poetului magyar Petőfi:

Acelor de cari nu e departe hotarul vieții
Nu le vine să se uite înainte ci îndărăt.

Gândindu-ne la zicala franceză, cunoscută și în alte limbi „cei ce se aseamănă, se însoțesc”, ni s'ar părea că cele două însușiri diferite, departe de a sprijini o apropiere, ar putea să aducă tocmai contrarul, va să zică că tinerilor nu prea le-ar plăcea să vază pe moșnegi venind în mijlocul lor. De aceea și eu am stat un moment la cumpănă dacă trebuie să mă încumet să fac lucrul, îmi veni însă în minte altă zicală tot atât de cunoscută „extremele se întâlnesc totdeauna” și mă folosesc de zicală privitor la mine.

Intre chestiunile ce se găsesc pe programa congresului este și aceea cu privire la viața socială studentească. La noi, sub aceste cuvinte înțelegem întrebarea cum s'ar putea ușura situațiunea acelor cari nu dispun de mijloacele necesare ca să-și poată asigura o existență, fie chiar din cele mai modeste.

Apoi s'ar putea naște întrebarea: „Oare sunt de plâns studenții săraci?” Mărturisesc că mă țin de numărul acelor cari sunt convinși că, departe de a-i plânge, am putea să-i felicităm de aceea că în cursul studiilor au de a trece prin greutatea de toate felurile, mai cu seamă din punctul de vedere financiar, de vreme ce astfel caracterul lor se oțelește și ei devin mai des- toinici să reziste neajunsurilor vieții.

Numai n'ar trebui să se întâmple ca aceste neajunsuri, aceste lipsuri să fie atât de multe și atât de mari încât să pună în organismul tinerilor germenul unor boli cari le-ar tăia firul vieții înainte de vreme, poate chiar scurtă vreme după ce și-au atins scopul urmărit.

De altă parte s'ar putea aduce cazuri destul de dese când niște venite prea îmbelșugate și rău întrebuițate sunt de vină că tinerii cu pricina întârziază în studiile lor și câte odată chiar nici nu le isprăvesc, măbind astfel șirurile proletariatului intelectual.

De aceia am urmărit vreme de mai mult de 15 ani punerea la cale a unei idei care, fără s'o fi bănuit eu, a fost rostită câțva vreme înaintea mea, mai cu seamă prin deputatul Hajn. Era vorba să se înființeze și să se conducă un biou în care s'ar înregistra treptat toate ajutoarele de ori și unde ar fi venit, acordate studenților săraci. Mare'mi fu bucuria să văd acum

doi ani înființându-se această instituțiune care se găsește sub ocrotirea ministerului de instrucțiune publică.

Se găsesc la noi diferite instituțiuni de ajutorare pentru studenți, așa bună oară așa numitele *mense academice*, *colegii* (căminuri studențești) apoi un fel de *bursă de lucru* înființată sub lozinca: ajută-te pe tine și a. a.; presupun că și la D-voastră se găsesc asemenea instituțiuni cari se bucură de aceleași simpatii din partea publicului și a autorităților ca și la noi.

Dar pentru ca aceste instituțiuni să aibă sporul dorit, trebuie să se găsească muncitori și aceia ar trebui să se recruteze nu numai în clasa celor ce trag folos ei înșiși din lucru, ci și în cea a acelor cari, găsindu-se într'o situațiune pecuniară mai priincioasă ar face aceasta din altruism, din dragoste pentru camarazii lor mai puțin favorizați de soartă.

Mai este un alt soi de activitate cu care tinerii cari își fac studiile superioare, ar putea să se îndeletnicească spre cel mai mare folos al neamului din care se trag: cu aceia ce privește înfrumusețarea patriei și apărarea monumentelor, mai cu seamă celor ale naturii. Presupun că în toate țările se află societăți de felul acesta, cine știe poate există și în alte părți instituțiuni centrale după cum aceasta este la noi de mai mult de 16 ani. Centrala aceasta a noastră în care sunt organizate aproape 400 societăți locale, scoate chiar dela început o revistă de specialitate intitulată „Frumusețea țării noastre”, care titlu cuprinde nu numai o constatare (aflătoare și în imnul nostru național) ci totodată și un program.

Ei bine comitetul acestei organizațiuni centrale chiar din capul locului a urmărit planul de a înființa și o secție studentească. Lucrul a izbutit de minune mai cu seamă în cei câțiva ani din urmă. Din nefericire a venit războiul mondial care a împrăștiat pe toți membrii acestei secțiuni care de atunci încă nu s'a reconstituit. Ne-am folosit de membrii ei în două feluri: înainte de toate să întindem rețeaua societăților, să facem să se înființeze acolo unde nu existau, apoi pentru a anima societățile cari cu toate că dănuiau, nu desvoltau destulă activitate ca să lucreze din inițiativă proprie.

Se înțelege că aici este vorba de locurile de naștere ale membrilor unde în vremea studiilor își petrec vacanțele de vară. Apoi este cu puțință ca unii dintre ei vor dori să se retragă pentru restul vieții lor în locurile unde au văzut lumina zilei, unde au petrecut momentele cele

mai frumoase din viața lor. Atunci ce plăcere pentru ei de a putea să se odihnească la umbra copacilor pe cari i-au sădit în tinerețe. Dacă atunci, aceasta nu se întâmplă, n'ar putea ei să se însuflească de altruismul bătrânului care cu toate că se află aproape de mormânt, sădește niște pomi cu toate că nu poate nădăjdui să guste din fructele lor?

Voină să isprăvesc dați-mi voie să spun câte-va cuvinte pro domo. Nu pentru mine însumi ci pentru toți acei dintre noi, profesorii voștri ajunși acum la treptele cele mai înalte ale vieții, cari, să vorbesc fără imagini, au devenit sau vor deveni în curând niște moșnegi.

Ca să nu vorbesc decât despre mine, mi se fac câte-odată, știindu-se vârsta mea înaintată complimente despre înfățișarea mea. În zadar o spun că aceasta nu e decât exteriorul și că exteriorul poate să înșele, trebuie să recunosc că într'adevăr cu toată dreptatea pot să mă declar mulțumit — putând să mă dedau la ocupațiunile mele obicinuite, n'ar fi drept să mă plâng.

Dacă câte odată mă simt destul de tânăr trebuie să vă descopăr marea taină, să vă spun de care mijloc mă folosesc să ajung la acest rezultat. De bună samă nu veți fi crezând că aș fi descoperit o „fontaine de jeuneuse” despre

care cu toată dreptatea ne batem joc în zilele noastre; lucrul este cu mult mai simplu, îmi prescriu din vreme în vreme, ca și când aș fi medic, să mă întâlnesc cu niște tineri de amândouă sexele (în toată cinstea, se n'țelege) și acelor cari ar fi de altă părere, le-aș răspunde prin faimoasa lozinca a ordinului de calțavetă.

„Honni soi gui mal y pense” (Rușine ace-luia care gândește la rău) și să năzuiesc de a mă simți tânăr măcar pentru câte-va momente.

Este vorba numai dacă tinerii cari au asupra mea această înăurire minunată vreau să mă primească în mijlocul lor. Până acum n'am de ce să mă plîng și nu doresc nimic mai ferbinte de cât să pot urma până la sfârșitul zilelor mele ca până acum. Cei dintre noi ce nu cred, n'au decât să facă încercare și de bună samă nu se vor căi.

Într'adevăr: legături prietenești între tineri și bătrâni pot să producă fructele cele mai bune: cele ce le lipsesc, idealismul, temperamentul, optimismul, bătrânii pot să le compenseze prin experiențele de o viață îndelungată, prin niște aprecieri sănătoase și înțelepte ce ar feri pe tineri să facă aceleași eforturi zădărnice, să sufere aceleași decepțiuni amare. Ridic paharul meu în cinstea acestei colaborări și a simpatiei reciproce între cei tineri și cei bătrâni!

Rolul societății

„Petru Maior”*

Societatea „Petru Maior” publică în frumoasa revistă „Lumea Universitară” articole care i-au fost închinare cu prilejul jubileului ei.

O veche tovărășie culturală românească, al cărei rol s'a încheiat odată cu definitiva rupere a legăturilor culturale cu Pesta. Dar, câtă vreme, în curs de mai multe decenii, o mare parte din tineretul român din țările supuse Coroanei ungurești erau siliți a culege diplome la Budapesta, conducătorii Societății au știut să li asigure cea-ce li era mai necesar decât diplomele câștigate de la profesorii străini: acel mediu românesc de care aveau nevoie pentru păstrarea sufletului lor național.

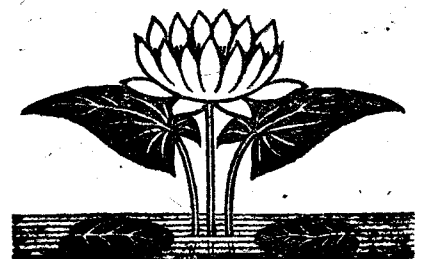
Acuma studenții români apucă adesea alte drumuri. Ei se duc în Apus și mai ales, cum e lucru firesc, în Apusul latin. Acolo află o cultură mai potrivită cu firea noastră, dar foarte adeseaori petrecerea în acele centre, în Paris în rândul întâiu, aduce în suflitele neîncercate, care fac comparații nepotrivite, dispreț pentru țara lor, neîncredere în nația din care fac parte, fără a mai pomeni de faptul, atât de greu, că veniți acolo fără a cunoaște lucrurile noastre, n'au acolo nici un prilej de-a se iniția într'însele.

Am fost pe acolo și am simțit cât de necesară ar fi fost existența unei Societăți care să reșie și să desvolte în românism pe aceia cari caută lumina și pe alte țărâ-muri.

Și mă întreb dacă, dată fiind energia cu care Petru Maior a afirmat sentimentele și principiile latine, numele său n'ar fi indicat pentru o asemenea Societate care ar relua tradițiile celeilalte?

(Gazeta Transilveniei.) N. Iorga.

Revista noastră având între alte puncte ale programului ei și pe acela de a se ocupa de toate chestiunile studentești cari se agită în periodicele dela noi și din străinătate crede potrivit de a reproduce în întregime după „Gazeta Transilveniei” articolul de mai jos, în care dl Profesor Iorga face o propunere importantă pentru viața studentescă.

Activitatea extrauniversitară.

— Geneza cercurilor regionale —

Între studenți Cercurile Regionale (nume oficial și poate puțin potrivit) sunt bine cunoscute. Totuși nu va fi de prisos să insist asupra felului lor de organizare și scop, care este unul singur și *imutabil*: cultural. Interesant este apoi să se știe împrejurările care au creat aceste cercuri. Asupra lor nu s'a pronunțat nimeni, nici studenți, nici persoane afară de universitate. Aceasta este semnificativ. O semnificație destul de dureroasă, caracteristică însă pentru spiritul vremii, care ignorează manifestațiile fără fast și șgomot. Desințesul acesta își are explicația și în felul tradițional de apreciere a curentelor ce agită studențimea: „furtună într'un pahar de apă”! N'am pretenția să comba taici această mentalitate! Orizonturile ce le deschide o studențime va dovedi dela sine contrariul.

■ Inființarea Cercurilor a pornit dela ideea de mai multă cultură, un „fiat lux” de care masele noastre etnice au cea mai urgentă nevoie. Geneza acestei idei, pe care încerc s'o lămuresc, va contribui în cea mai largă măsură la o consolidare definitivă, imperioasă pentru reușită.

Credința mea este, că C. R. sunt rezultatul caracterului *democratic al școlii ardelene*. La inființarea lor a contribuit în urmă și situația de după război.

În școala ardeleană, caracterul democratic a fost dictat de împrejurări, așa că nu implică, direct, pentru susținătorii ei, vre-un merit deosebit și nu înseamnă vre-o preocupare socială, cu dogmatismul și țelurile lui actuale.

Școala ardeleană n'a avut ca scop educația științifică. Preocuparea ei de căpetenie a fost să crească o pătură de intelectuali pavază a naționalismului. Și cum noi ne-am perdut cu secolii înainte întreaga noastră aristocrație, viitorii intelectuali se recrutau din popor. Prin urmare cu fii de țaran pregăteam drumul

culturei obștești. Circulația între țărani și intelectuali era, firește deosebit de vie. De aceia se poate spune, că una gândeau intelectuali... și același convingere domina imediat întregul românism din Ardeal.

Acesta era democratismul școlii ardelenice. Cât pentru starea de spirit de după război, cred că fiecare știe, că în mentalitatea potolită până acum a țaranului nostru, s'au format diferite ascușituri, în firea lui conservatoare s'a produs o schimbare radicală. Semănați pe toate fronturile de luptă ale monarhiei, ei au văzut civilizației înfloritoare, — chiar și în toiul distrugătorului război — au constatat urmele unei bune stări economice incomparabil superioare celei de acasă. Să adăugăm la aceasta contribuția esențială a suferințelor într'adevăr supra omenești, îndurate, cari au trezit în mentalitatea oamenilor noștri conștiința propriei primitivități, a valorii sângelui lor, cu care s'a făcut o risipă nemăsurată...

Dorul după mai bine s'a trezit în ei cu atâta putere, de parcă ar vrea să se recompenseze pentru toate veacurile de renunțare, cu deviza monotonă a unei vieți fără nici-o schimbare, din tată în fiu. N'a scăpat, nimenui de sigur, nici aceea dără de amărăciune în care s'a învelit sufletul acestui țaran, care a ajuns să vadă anumite lucruri foarte drept și real.

Acum, legătura ce trebuie o face aici, pentru a arată cum din îmbinarea acestor două fapte constatate, s'a născut ideea cercurilor noastre — vine dela sine.

Mentalitatea superioară a intelectualilor, rezultată dintr'un specific sentiment democratic, nu putea să nu observe acest fenomen psihic produs la țaran. La înțeles imediat — și ca să nu expue acest dor intens pentru progres la cine știe ce erezii ce'l pândesc dintre rândurile dușmanilor noștri — s'a pus în fruntea acestui curent, pentru ca să'l dirijeze în matca lui firească.

O întâmplare firească a făcut, ca universitarii să infiinteze primele organizații culturale de după război.

În toate timpurile, tinerețea a fost cea mai susceptibilă pentru ideile de natura aceasta. Și apoi în ziua de azi toată lumea are preocupări importante și de interes general. Toți sunt supra încărcati!! Cine sunt stăpâni asupra timpului și faptelor lor? Studenții mai mult decât alții.

Intemeiate pe un suport real, urgite de o necesitate tot mai evidentă, încă în primele luni după Unire, Cercurile Regionale și-au luat ființă. Organizația lor este simplă: un conducător, comitetul și membri activi. Faptul acesta este îmbucurător și dovedește o preocupare minimă pentru formă, din care nu ia decât strictul necesar pentru punțința de coordonare a puterilor.

Libertatea membrilor nu este limitată. Ei pot iniția nestânjeniți, pot ține conferințe etc. cu prealabila încunoștințare a Comitetului. Aceasta este și firească, după ce propaganda culturală cere multilateralitate. Libertatea aceasta a membrilor e valabilă și pentru Cercul întreg, ca persoană morală. El poate utiliza toate mijloacele, în vederea culturii. Și cum câmpul acesta este destul dacă nu prea vast — studenții au rămas în toate cazurile între aceste cadre culturale.

Întrebarea ce se impune la punctul acesta, este: așa cum au pornit la muncă aceste cercuri — vor aduce ele foloase reale, fapt ce ne interesează în primul rând — sau rezultatele ce se obțin sunt superficiale? De atâtea ori, sămânța aruncată în urma plugului, putrezește sub greutatea bruşilor și nu mai vede lumina zilei. Ajunsă — din nedibăcia mâinei care o aruncă, prea adânc sau prea la suprafață în stratul de pământ, grăuntele este înăbușit sau cules de păsări!

Ar fi păcat de timpul ce ni-l răpesc pregătirile pentru această scorbore între țărani, dacă rezultatele nu s'ar vădi de loc. Dar chiar și în cazul, când alternativa n'ar fi atât de categorică, nu se poate nega un anumit risc, pe care nu-l vom înlătura decât cu o judecată cât mai obiectivă.

Din parte-mi anticipez, că există o anumită confuzie, ce se face între cultura propriu zisă și pregătirea pentru primirea culturii. Măsura în care se face această confuzie o vom analiza într'un articol viitor.

E. G. Măgureanu.

Viața universitară la Montpellier — în evul mediu

În cronicile din numărul trecut ale revistei noastre aminteam de comemorarea a șapte sute de ani dela întemeierea Facultății de Medicină din Montpellier (Franța). La această sărbătoare a culturii Franceze profesorul Vires a pronunțat un discurs în care schița viața acestei „Universități de medicină” — cea mai veche din lume — în toate secolele, începând chiar de pe vremea când celebra facultate nu era de cât o școală de medicină. Am crezut potrivit să dau cititorilor noștri câteva aspecte din această viață necunoscută a profesorilor și studenților evului mediu.

* * *

În orice epocă — fie ea cât de depărtată — trebuie să găsești la Montpellier o școală în care să se învețe medicina. Cele mai vechi sunt rabiniste și există însemnări despre ele de prin secolul IX încă. Medici arabi și evrei, veniți din Spania, aducând cu ei știința arabă — ea însă și împregnată de medicina greacă — trecu pe la începutul sec. XI. la Salerno (Italia) unde încă era o școală de medicină. Studenții creștini dela Montpellier vizitează des Salerno pentru a-și completa studiile: ei ascultă deci de-o parte profesori creștini de alta evrei și arabi. În urma unor certe între împăratul Frederic II-lea și epa pe chestia libertății învățământului, acesta din urmă — Honoriu III-lea declară orașul Montpellier, ca reședință universitară și acordă diplome de dr. în medicină tuturor, celor ce vor trece prin această școală. Aceasta 1220.

Evul mediu, jumătate feudal, jumătate monastic dă orașului Montpellier acest dublu aspect: o fortăreață împrejmuită de ziduri înalte. Înăuntrul lor se ridică maestuoasă biserica Notre-Dame-des tables și în mahalale — unde întorci ochii vezi o mănăstire — orașul e-o adevărată mănăstire fortificată. Aici trebuie să căutam pe studenți și profesorii lor.

Cei dintâi se împart în două grupe. Unii trăesc în mănăstiri cu călugării, studiază medicina și farmacia fiind pensionarii colegilor întemeiate de către binefăcătorii universității-ceilalți studenții liberi, locuind „în oraș” duc o viață agitată și șgomotoasă fiind spaima burgheșilor și a păzi-

torilor ordinii publice; ei vin din Spania și din Italia, de pe malurile Rinului și ale Dunării, din fundul țărilor germane și din toate colturile Franței. Ei sunt cam o mie la număr, atrași din toate părțile lumii în această școală care — în Europa înbucătățită — reprezenta prin doctrina sa tradițională și organizația ei ierarhizată unitatea intelectuală, științifică și morală.

Profesori și studenți, toți se agită, șgomotoși și ambițioși. Dar, petrecerile și distracțiile, încercările și scandalurile rămân pe planul al doilea. Studentul medieval consacră studiului cea mai mare parte a timpului său și dă că face acest lucru e pentru că are motive serioase: el a reușit să vie la învățătură pe prețul unor sacrificii enorme; de multeori trebuie să sufere năcazuri de toate felurile: sărăcie, uneori exil; pentru ca să poată trăi și mai ales să și poată plăti profesorii — căci ca și în Germania de astăzi, profesorii erau și pe atunci plătiți de studenți — el e în stare să lucreze orice. Înainte de toate el vrea să muncească; iar profesorul nu-l va plăti decât dacă „marfa” oferită de acesta va fi prețioasă și utilă. De aici această organizație, prin excelență democratică, care dă studentului locul preponderant în organizare și felul de învățământ al Universității, dreptul de a supraveghia, de a controla pe profesori.

Învățământul e reprezentat mai ales prin medicina arabă; autorii greci vin numai în al doilea rând; se întrebuintează aproape aceleași texte cari se studiau în vechea școală dela Alexandria, în secolul VII.

Nu se cunoaște decât un fel de a învăța: profesorul citește, adevărat baza lecției sale textul latin al autorului grec sau arab, și după ce-l citește îl comentează așa că aceste lecții își purtau cu tot dreptul numele de „lectiones”. Metoda aceasta era o moștenire a gramaticilor Imperiului, pe care profesorii Evului mediu o păstraseră neschimbată; singura deosebire era că la lectură se adăuga discuția — mai bine zis *disputa*. Se citea și se discuta: altceva nu se făcea în școlile timpului. Incurând însă se ajunsese la convingerea că discuția și studiul textelor nu erau suficiente pentru cunoașterea boalelor; se hotărâ deci, că înainte de a se prezenta la ultimul examen, studentul să fie obligat să-și exercite viitoarea meserie — afară din oraș, nu în Montpellier — sub supravegherea unui practician cu experiență.

Greșelile și disarmoniile învățământului predat de profesorii medievali sunt inerente timpului în care trăiau. Operele lor poartă pecetea acelei vieți rătăcitoare și agitate pe cari au dus-o atâția erudiți ai epocii. Pe aceste vremuri când călătoriile se făceau atât de anevoae, amintiți la tot pasul să fie jefuiți ori omorâți, savanții imitează pe înțelepții din antichitate, cutreerând lumea pentru a-și îmbogăți cunoștințele; operele lor cuprind ciudate amestecuri de alchimie și astrologie, ocultism, averoism, hippocratism și galenism. Ele au însă un caracter comun: persistența cugetării, antice, cu o tendință accentuată pentru observarea omului și a naturii și cu credința că natura e cea responsabilă de viață, de boală, de vindecare și de moarte.

Spre sfârșitul evului mediu, atunci când scolastica stăpânește pretutindeni lumea, când achimia și magia aservesc peste tot medicina și doctorii, Universitatea din Montpellier proclamă că experiența este mai mult decât adevărul: *rerum magistra scientia*.

I. Arhivaru.

Intre noi

— Reflexii —

Fiecare oră de curs îmi face impresia că mă ridic cu o treaptă mai sus în sfera culturii creiată cu atâta muncă de cei mai luminați oameni ai omenirii. Zi de zi prin cea mai neînsemnată muncă obsedăm aceste înălțimi ale geniului omenesc de unde se zărește un orizont tot mai larg, cu atâtea căi necunoscute nouă, cari toate se încrucișează în căutarea scopului comun, pentru găsirea fericirii pământeste... Câtă energie, câtă muncă n'a cheltuit omenirea în svârcolirile sale spre mai bine, în tendința sa de progres continuu.

În astfel de momente mereu re-apare un gând comun, un gând al meu, al tuturor. Gândul care ne sbuciumă în toate discuțiile, în toate întălnirile noastre, pentruca să găsim mijloacele mai prielnice, cari să ne creeze aci o viață plină de muncă, și totuși plăcută, o viață pe care să n'o putem părăsi fără o lacrimă când vârtejul luptei adevărate ne va smulge dela sânul Universității. E sbuciumul nostru comun, ca mai târziu când ne vom reîntoarce privirile spre trecut, să vedeam primăvara vieții noastre ca o grădină înflorită în zi de Mai, ale cărei roade să le culegem în toamna vieții. E svârcolirea noastră miniatura tendinței spre mai bine a întregii omeniri și repetăm mereu aceeași întrebare: Ce am putea face noi la Universitate ca totul să fie mai bine? Multe desigur.

Și se perindă scene trăite în cei câțiva ani de viață Universitară dela unire încoace.

O frumoasă zi de Mai. În rândurile studențimii străbate vestea că opera va fi desfășurată. Indignare generală. A trebuit să apară un articol de ziar care nu ne plăcea nouă. Un afiș, puțină agitație și a doua zi un convoi disciplinat de peste 500 studenți aduce la cunoștința Ardealului că vrem să fim o forță care să apere până la capăt existența înaltei instituții. A fost bine, a fost impunător ce s'a făcut...

Altădată șoapte tainice se răspândesc dela om la om și spre seară numai praf și pulbere a rămas în urma răzbnării deslănțuite. Conștiința națională plutea triumfătoare deasupra vrafurilor de hârtie încărcate de ură și dispreț la adresa noastră.

Că s'a făcut bine sau nu, pentru moment nu interesează.

Ele au dat însă dovadă de o forță. O forță susținută de o voință unitară ca să ducem la îndeplinire tot ceiace am hotărât să facem.

Cu ochii umeziți și palpitând de emoție priveam deatâteaori desfășurarea acestei forțe care făcea să știe zeci de mil de oameni că aici trăește ceva, ceva puternic ce trebuie ținut în seamă, trăește o voință studențească impunătoare.

Și în altă ordine de idei încercăm în aceste momente să întrezăresc un viitor apropiat când vor porni prin noi de aci raze de căldură sufletească, fulgere de lumină cari să străbată întunerecul celor mai depărtate cătune ale munților noștri. Încercăm să văd în viitor. Dacă această imensă forță, această voință studențească am angaja-o în serviciul unei idei, în serviciul muncii desinteresate pentru cultură și progres, ce am putea face?

Două mii de studenți, două mii de voințe unite spre același scop, două mii de apostoli ai ideii și pionieri neobosiți ai culturii ar putea face mult, imens de mult. Lavina când pornește nu se poate prevedea la ce mărime ajunge. Ea însă trebuie să pornească. Și când această lavină ar porni din toate patru focarele culturii noastre! Desigur, trebuie muncă, un scop bine definit, perseveranță și voință fermă...

Un oraș universitar mai nimerit decât Clujul, rar. Lioștit, cu prea pu-

ține atracții, o atmosferă parcă și ea gânditoare, înconjurat de munți cu orizonturi numai spre soare, pre-dispune să ne retragem și să cercetăm în sufletul nostru ce e mai bun; să scoatem la iveală ce e mai frumos din el. Să medităm desigur dar să nu rămânem izolați. Cu un nivel cultural aproape egal să ne apropiem de noi înșine, să ne strângem rândurile și să ne precizăm căile. În jurul unei idei, în viața internă a organizațiilor noastre să întronăm un lătea studențească. Fără aceasta și voința și forța studențească rămân energii fără importanță, cari radiază și se distrug fără vreun folos. Or, ar fi un păcat de neiertat, dacă am lăsa forța ce am văzut-o până acum să fie neutilizată.

Forța aceasta trebuie să trăiască, să se desvolte și să devină creatoare. Or, în Cluj sunt atâtea muncitori. În jurul orașului nostru universitar atâtea sate românești uitate, cercetate de „dornici de luptă pentru popor numai cu ocazia alegerilor.

Două mii de forțe unite, două mii de forțe culturale când vor porni lavina lor să ni micescă întunerecul?

Ei ne așteaptă. Cu ochii îndepărtați spre citadela luminii așteaptă să descindem în mijlocul lor. Ne-am face o datorință de altruism: ca cel mai tare, cu mintea mai ageră să ajute pe cel mai slab, o datorință de luptători pentru progres.

Aron Pălineanu.

Ceva despre viața noastră, studențească

— În atenția colegilor din Cernăuți —

În Nr. 4 al „Lumii Universitare” găsim o „scrisoare din Cernăuți”, semnată de un coleg bucovinean, în care ne dă o scurtă dar vie descriere a vieții studențești din capitala Bucovinei. Autorul articolului ne înfățișează în trăsături vii „traul dulce și fericit” al colegilor noștri de acolo, vorbindu-ne despre diferitele organizații ale lor (6 la număr) pentruca la urmă să constate un mare contrast între viața studențească din Cernăuți și celelalte centre universitare. „Aici (în Cernăuți) înțimitate și familiaritate între membrii unei societăți, zice colegul nostru, dincolo răceală și indiferentism”. Răceala și indiferentismul nostru ar proveni din cauza sistemului pe centre „care a duce după sine tot bagajul de societăți pe facultăți și societăți pe regiuni cari nu corespund nici firii

studentului român, nici necesităților, acest sistem de organizare fiind greoiu”.

Iată o chestie la care trebuie să ne oprim. E vorba despre aplicarea a două sisteme de organizare a studențimii.

Vreau să arăt în câteva cuvinte că părerea D-sale despre sistemul „greoiu” pe centre este întru câtva greșită și că organizarea într-o mulțime de societăți independente are și ea slăbiciunile ei.

Să ne oprim un moment asupra necesității organizării studențimei. În adevăr azi mai mult ca altădată studențimea are o autoritate morală și o mulțime de interese comune, dar mai cu seamă are resurse neexploatare, cari resurze trebuiesc puse numai decât în serviciul idealurilor cari agită azi omenirea. Deci stu-

dențimea trebuie organizată, în vederea apărării intereselor comune în vederea unei activități extrașcolare.

Cine va nega că pentru apărarea intereselor comune se cere în primul rând unitatea celor interesați, în cazul nostru deci o organizație care să cuprindă întreaga studențime? Și ce altceva reprezintă centrul studențesc decât totalitatea studenților?

Mai întreb acum: Intrucât nu corespunde sistemul pe centre, care are la bază principiul unirii forțelor, firii studentului român?

Știm că o condiție de viață a fiecărui popor este să recunoască cerințele timpului și să le satisfacă numai decât. Oare nu unirea puterilor a fost recunoscută ca o necesitate principală, oare nu unitatea a dus popoarele la progres în decursul vremurilor? Și cine va tăgădui că poporul român a simțit nevoia de a și uni puterile? Dovadă e istoria ultimului secol. Deci, nu poate să fie străin studentului român simțul de unitate.

După cele spuse nu putem afirma împreună cu colegul nostru din Cernăuți că sistemul pe centre este o simplă imitație a centrelor streine. Dar presupunând că le-am imitat aceasta am făcut-o pentru că, după cum studențimea din alte țări a recunoscut o necesitate, așa am recunoscut-o și noi. A imita ceva care servește interesele și corespunde firii și împrejurărilor dela noi nu poate fi decât folositor progresului nostru.

Dar nu numai unire de forțe, ci și unire de idei trebuie să fie într-o pătură socială pentru ca activitatea ei să dea rezultate bune. Luptele de principii mai cu seamă în activitatea noastră nu pot să fie decât dăunătoare.

Oare diferitele organizații nu aduc cu ele diferite principii? Pentru că nu putem admite ca o masă de oameni având același principiu pentru atingerea unui scop să și împartă puterile. (Altul e cazul cu cercurile noastre regionale, care au același principiu de activitate, numai terenul geografic îl împart între ele). Nu putem presupune unitate de principii mai cu seamă în cazul organizațiilor studențești din Cernăuți. Nu știu cum au luat ființă societățile cernăuțene. Din articolul colegului nostru știm însă atât că a existat o „primă societate românească”; deci la început numai una. Evident că studenții noui venind la universitate

se înscriau la această societate, nefiind alta; ei ca nou veniți n'ar fi încercat să formeze alte societăți. Dacă azi găsim mai multe societăți putem afirma aproape cu siguranță că la bază a fost o divergență de principii, adică o oarecare neînțelegere și de aici risipirea forțelor.

Studențimea având o autoritate morală fără îndoială trebuie să fie reprezentată în public.

În Cluj de exemplu centrul reprezintă studențimea în fața autorităților și a publicului și e o mândrie să știm corporațiunea mare, din care facem parte fiecare, bucurându-se de stimă din partea fiecărei autorități și a publicului. Ce facem însă în cazul când avem o mulțime de societăți? În primul rând ne luăm la harță discutând care din aceste societăți reprezintă într-adevăr și cu tot dreptul studențimea întreagă.

Mai aduc un exemplu din Cluj. Aici începe să devină o sărbătoare a întregii studențime ziua când vechiul comitet al centrului își predă locul noului comitet. Aceasta se face în aula Universității în fața senatului universitar și în fața unui numeros public. Iată deci, profesorii noștri și publicul recunosc importanța unității noastre și știu că în aceste solemnități este un germen de tradiție care o să aducă oarecari rezultate bune. La solemnitatea ce s'a ținut nu chiar demult, a simțit fiecare din noi ce importanță are legătura dintre noi. Atunci când corul cânta „Pe al nostru steag e scris unire”, atunci am simțit cu toții că unirea și numai unirea poate menține sau înălța prestigiul nostru.

Importanța centrelor studențești cred că e evidentă nu în urma celor amintite mai sus ci fiindcă este un lucru firesc. Să vedem acum intrucât sunt nepotrivite celelalte corporațiuni pe cari le aduce cu sine sistemul pe centre. La societățile pe facultăți nu mă opresc, importanța existenței lor fiind explicată deja prin faptul că sunt interese studențești cari variază după facultăți. Să ne oprim la cercurile regionale cari

au de scop să înlesnească activitatea extra universitară, mai ales în vacanțe.

Corporațiunea după regiuni este firească. Va admite oricine că locuitorii din aceiași regiune se pot întruni mai ușor în vederea unei activități culturale.

Dacă vom răsfoi statutele oricărui cerc regional ca scop vom găsi următoarele: răspândirea culturii, înființare de biblioteci populare, conferințe și reprezentații artistice la țară etc.

Sunt unii cari afirmă că cercurile regionale nu au satisfăcut până acum așteptările. Dar aceasta poate fi părerea numai acelor cari judecă superficiali. Orice început este greu, dar mai cu seamă este greu când pornești la muncă fără experiență și fără de nici un ban. Privind lucrurile din acest punct de vedere putem zice că cercurile regionale au realizat peste așteptare mult, pentru că azi fiecare din ele are câte un fond bănesc, afară de aceasta în urma activității lor au luat ființă zeci de biblioteci populare, a căror număr peste vară se va ridica cu siguranță la multe sute. Și acesta e numai începutul (vorbesc de Cluj) ce va fi peste 2, 3, 10 ani?

Ne spune colegul din Cernăuți ce viu este corzo de studenți, iar „seara... pretutindeni se aud cântece vesele sau duioase... sunt studenții pentru cari orice ocazie e binevenită de a-i de „scumpei” o serenadă”.

Cât despre serenade: în căminurile noastre puțin se vorbește despre ele, poate nici străzile nu sunt chiar așa de zgonotoase de discuțiile studenților; cu toate acestea „dorul de viață” se observă și la noi... Ne apropiem de vre-o vacanță... fiecare cerc regional se pregătește pentru un turneu cultural... În cele două căminuri nu găsești o sală goală: într'una se ține repetiție de cor, în alta repetiție de teatru, în a treia se ține ședință pentru a fixa timpul și modalitățile turneului... Într'ura se chinuște conducătorul

de cor cu unii din coriști al căror auz muzical lasă de dorit, în cealaltă sală „directorul de scenă” strigă răgușit și desnădăjduit ca „pentru Dumnezeu nu fii așa de stângaci” sau „Domnșoară lasă-te să te îmbrățișeze, rolul prescrie așa...” În alta se discută cu vehemență în care localitate să se țină prima reprezentare... și așa mai departe. Oare aceasta e răceală și indiferentism după cum o numește colegul din Cernăuți? Avem și noi viață zgomotoasă și de discuții care viață însă credem că va avea nu peste mult roade binefăcătoare nu în orașe, ci la țară.

Și „întimitate și familiaritate” este la noi. Cine nu știe și nu crede să participe la vre un turneu cultural!

Poate că are dreptate colegul nostru când afirmă că în celelalte centre e mai mare iridența studenților ca în Cernăuți. Dar să nu

uite că decând e lumea, față de jertfe și datorii indiferența a fost totdeauna mai mare ca față de che-furi și serenade!

Nu mă îndoiesc că activitatea studențienei din Bucovina a avut rezultate frumoase, dar cred că ar fi realizat și mai mult, dacă și-ar fi unit puterile.

* * *

Pe scurt am făcut câteva obiecțiuni la o problemă care are o importanță foarte mare pentru studențimea țării noastre. N'ar strica poate să se mai discute în jurul ei cu atât mai mult cu cât studențimea trebuie să activeze cu toate forțele; trebuie să creadă. „Nu vom limita ci vom crea” zice colegul nostru. Inșă trebuie să știm că numai acolo se poate crea unde elementele creatoare sunt în armonie.

Liviu Rusu.

Cercurile studențesti regionale

H.

În numărul trecut al revistei am menționat în linii generale câteva din principiile fundamentale care justifică și reclamă în același timp existența cercurilor regionale și amintisem că ele nu sunt încă nici azi recunoscute de Senatul Universității noastre din Cluj.

Motivul nerecunoașterii lor? Unul singur: teama de regionalism. Conștient de intenția sinceră ca studențimea din Cluj să fie strâns unită, Senatul universitar a crezut că admiterea organizării cercurilor pe regiuni în Ardeal și Banat ar crea o stare de izolare între studenții Universității din diferitele regiuni. Grupăți pentru același scop, pe baze regionale, studenții cu timpul s'ar desbina tot mai mult astfel că unitatea studențească ar fi tot mai puternic amenințată. Și s'ar putea întâmpla mai târziu ca întreagă viața studențească din Cluj să fie o interminabilă luptă între grupările regionale.

Linieștea necesară pregătirelor serioase ar fi zdruncinată, iar dorința de a munci numai de dragul muncii pentru răspândirea culturii, ar fi sufocată și dominată de ambiția și egoismul regional, cari vor fi în

detrimentul muncii atât în lăuntru cât și în afară de Universitate.

Acest viitor de lupte și agitații dorea să-l împedecă Senatul universitar din Cluj când n'a recunoscut existența cercurilor studențesti organizate pe regiuni indicând în schimb soluția: cercurile studențesti să se organizeze pe județe ca și în vechiul regat.

Să cercetăm acum din ce motive s'au organizat studenții din Cluj pe regiuni în vederea muncii extra universitare, și organizați în acest fel care e situația acestor organizații în sânul vieții universitare interne.

Motivul principale au fost trei:

1. Studenții din o regiune cunosc mai bine nevoile culturale ale populației din regiunea lor. Cunoscuți de aproape spiritul, obiceiurile, dialectul populației, astfel că știu și se pot acomoda mai bine ca oricare alții acestor situații locale străine studenților alte din regiuni. Ei sunt mai aproape de sufletul masselor din regiunea lor, pe ei li pot înțelege masselor mai ușor și numai în ei există cea mai directă dragoste de a munci pentru ridicarea masselor de jos din regiunea lor unde le

sunt părinții și frații. Or această dragoste — s'ar putea zice patriotism local — e o stare sufletească foarte naturală.

Desigur că oricare își iubeste neamul și cu fiecare fiu al națiunii sale are o comunitate sufletească, dar cea mai directă legătură sufletească, cea mai firească dragoste o avem fiecare din noi cu părinții frații și rudeniile noastre. Îmi iubesc țara, frumsețile și bogățiile ei, sunt mândru de ele, dar tot mai dragă mi-e glia care am călcat-o făcând primii pași în primăvara vieții. Și poate că prin această glie, care e o parte din întreg pământul țării, suntem strâns legați de acest pământ. „Glasul pământului” care-l cheamă pe țaranul nostru din depărtări să moară în locul său natal, dragostea care-l împedecă să se despărță ușor de glia străbună nu sunt sentimente primitive cum se zice de multe ori — ci mai degrabă sunt sentimente originale, nealterate de mentalitatea ce și-o crează oportunistul în lupta sa pentru existență.

Dacă prin urmare aceste sentimente de dragoste pentru o oareși care regiune sunt firești, de ce s'ar căuta nimicirea lor, sau în cazul de față de ce s'ar împedeca organizarea studenților pe aceste baze naturale deci cât se poate mai puternice și mai sigure pentru asigurarea scopului urmărit?

2. Al doilea motiv că studenții din Cluj n'au acceptat organizarea pe județe e următorul:

Foarte multe din județele Ardealului nu trimit un număr suficient de studenți la universitate. Sunt județe cari au cei mai puțin chiar de 15 studenți. Un număr atât de redus la nici un caz n'ar putea forma un cerc care să poată avea viitor. Chiar dacă s'ar organiza într'un cerc și ar începe o muncă intensivă, unde sunt forțe mai puține sunt și rezultate mai mici. O astfel de organizație s'ar desvolta încet în raport cu altele cari au un număr de membrii mai mare.

Cari sunt acum județele cari trimit un număr mic de studenți la Universitate? Cele mai sărace din punct de vedere economic. Tot în aceste județe însă unde populația e mai lipsită de mijloace materiale și nivelul cultural al masselor se află pe o treaptă mai inferioară. În județele sărace economiceste, domnește în același timp și întunerecul mai mare.

Prin urmare dacă s'ar admite în Ardeal organizarea a cercurilor stu-

dentești pe județe numărul celor dintr-o organizație județeană ar fi în proporție inversă cu necesitățile culturale ale județului respectiv. În județele mai sărace unde e nevoie de cea mai intensă muncă culturală numărul studenților e cel mai mic, și invers în județele bogate economicește.

Acest dezavantaj ce s'ar crea în cazul admiterii organizării județene, se anihilează aproape în cazul organizării pe regiuni deoarece fiecare regiune cuprinde mai multe județe iar studenții din județele mai bogate ale aceleiași regiuni vor lucra mână în mână în cadrele aceleiași organizații cu studenții județelor mai sărace unde nevoile culturale sunt mai ardente. Dovezi precise în acest sens avem în activitatea de până acum a cercurilor regionale.

3. Al treilea motiv mai puțin important dar totuși remarcabil, pentru care cercurile studențești nu se pot organiza decât pe regiuni, rezidă în împărțirea administrativă a județelor noastre făcută conform intereselor statului maghiar. Sunt unele județe — îndeosebi unde masa română ajunge în contact cu masele maghiare — în cari populația română e în minoritate deci și numărul studenților în aceste județe e foarte redus. Acești studenți la nici un caz n'ar putea să formeze un cerc iar în cercurile județene vecine n'ar putea intra ca membri activi când principiul de a fi membru activ este să fi de origine din acel județ. Care ar fi urmarea acestui fapt? Un nou dezavantaj, căci acolo unde masa românească are contactul real cu masa străină și unde prin urmare va trebui o intensă muncă pentru ridicarea nivelului cultural al românilor, atât din considerațiuni de apărare culturală, cât și din motive de influențare, studenții n'ar putea face nimic fiind imposibilă organizarea lor în aceste județe. — În cazul organizării pe regiuni și acest inconvenient dispăre, fiindcă limitele regiunilor nu sunt atât de fixe ca cele județene.

Comparând organizarea cercurilor studențești pe regiuni și pe județe în cadrul motivelor de mai sus, concluzia obiectivă nu poate fi decât în favoarea organizațiilor pe regiuni. Situația Ardealului și a nevoilor sale culturale în cazul de față este cu totul alta decât în vechiul regat, unde numărul studenților într'un județ e poate mai mare și unde lipsesc cu desăvârșire minoritățile. Cu

toate acestea pare că și la Universitățile din București și Iași se agită ideea organizării cercurilor județene. Și nu e imposibil ca să se admită organizarea pe regiuni.

Rămâne încă o chestiune de lămurit: Organizate pe regiuni aceste cercuri studențești propagă ele sau nu regionalismul în sânul Universității?

La punctul prim am arătat că organizarea actuală s'a făcut pe baze firești indestructibile. N'ar fi util prin urmare înlăturarea acestor baze solide și înlocuirea lor cu altele mai șubrede ci căutarea măsurilor prin care se poate preveni dezvoltarea de lupte interne la Universitate din motive regionaliste. Aceste măsuri au fost găsite de studenți, când au stabilit că cercurile regionale nu sunt existente la Universitate, ele nu sunt organizații intrauniversitare.

Aci studentul este membrul organizațiilor studențești adevărat al Centrului și al societății sale de specialitate. El este în primul rând student, iar în cadrele cercului regional lucrează numai în vacanțe, astfel că nici o concurență, nici o luptă între cercurile regionale în sânul Universității nu poate naște. Iar dacă sub o oarecare formă — pe care o voi preconiza-o într'un articol viitor — s'ar admite munca cercurilor regionale la Universitate, ea va fi în așa fel coordonată, ca orice neînțelegeri să fie înlăturate. Dragostea ce ar avea-o membrii acestor cercuri regionale față de regiunea lor, se va manifesta prin o cât mai intensă muncă culturală care desigur este de dorit. Un regionalism care să ridice la un nivel cultural cât se poate mai superior o regiune, care să arate capacitatea ei de muncă și calitățile sale fără bruscarea altora, e un regionalism necesar și folositor. Regionalism egal cu muncă intensivă și desinteresată este regionalismul acestor cercuri studențești și nu cred că în această formă ar fi el condamnat.

(Va urma.)

Secretele vieții

de DELLA THOMPSON LUTES,
de Directoarea Revistei „American Motherhood”
în românește de VIRGIL BARBĂT, profesor univ.

Ajută-l să prindă ideea, că în cece privește puterile noastre creatoare noi suntem divini, întocmai ca și Dumnezeu, care a creat pe om și că puterea cea este un dar pe care l-am căpătat și pe care trebuie să-l îngrijim, ca pe ceva sfânt. Povestește-i de când este mic în ce constă trinitatea: tată-mamă-copil; spune-i în ce constă puterea reproducției și de câte feluri este ea; arată-i polenul de pe flori și explică-i cum păsările, albinele și fluturii înlesnesc reproducția florilor, purtând polenul de colo până colo; vorbește cu el despre păsări, despre împerechere și despre epoca clocitului; procură-i epuri de casă pisici sau alte ființe viețuitoare și învață-l să fie bun și prevenitor cu femeiușca, în timpul când are pui.

Spune-i, dealtfel, că o mamă este ceva sfânt care trebuie respectat în tot locul și oricând și vei vedea că odată mare, băiatul tău nu va privi femeile ca un ușuratic și nici nu va îndurera inima soției sau iubitei și nici pe aceea a mamei copiilor lui.

În sfârșit bine seamă la cărțile pe care i le dai să le citească. Citește și cercetează cu deamănuntul, întâiu tu singur, orice carte și numai apoi dă-o și lui, alegând numai pe aceea care crezi că va putea să-i înalțe sufletul și dând la o parte pe aceea care ar putea să-i ațâțe sensualitatea.

Dacă băiatul tău este mare, aproape de adolescență și cu inima înstreținată de tine, ia-l într-o zi la plimbare, pe jos, sau cu trăsura și după ce vei fi vorbit cu el despre tot ce-i ocupă mintea în momentul acela, apropiate de el cam în felul acesta.

(Va urma.)

Scrisoare către Timotei Marin*

MOTTO: Libertatea individuală este garantată. Libertatea conștiinței este absolută. Libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile prin viu grai, prin scris sau presă se garantează tuturor.

(Constituția Țării românești art. 13, 21 și 24.)

Frate Timotei,

După vechea datină românească și creștinească, deși nu te cunosc, îmi iau voie să te numesc *frate*, cu atât mai mult cu cât ne înfrățește aceeași dorință de-a ne apropia aceeași cultură românească.

O datorie de coleg și om mă îndeamnă să alăturăz încă o probă, mai umilă, de dragoste și încredere în tine, pe lângă multele ce ți s'au dat din partea profesorilor tăi și a celor ce ți erau mai aproape.

Êști acuzat, — deabia pot rosti cuvintele, ești acuzat că ai lucrat contra intereselor patriei, pe care de atâtea ori ai dat dovadă că o iubești.

Intre oameni nevinovați dar sălbăticiți de chinuri și suferință și între criminali de cea mai josnică speță îți săcătuiești viața și avântul tinereții, înconjurat de priviri stinse sau ură nedreaptă între baionete și puști a căror „paturi“, în loc de odihă, simțindu-le trupu-ți istovit, te dor și mai mult cu cât loviturile vin dela frate.

„Vina ta e mare“, spun ca o justificare cei ce te-au dus acolo.

Acest om nu poate fi vinovat, le răspunde rectorul universității și profesorul tău Traian Bratu, marele învățat Nicolae Iorga și alături de ei, alții mulți printre cari se nu-

*) Scrisoarea de mai sus este ecoul între studenți a unui proces în care este implicat, fără nici un rost studentul basarabean. Timotei Marin. De obicei în procesele politice nu se pronunță numai judecătorii, opinia publică dă cele mai multe ori sentința mai dinainte. Așa e cazul studentului Marin.

mără și subserisul acestor rânduri.

Ai venit de peste Prut cu dorința vie să ridici poporul din mijlocul căruia ai ieșit, la înălțimea ce-i dă dreptul patrii mărită prin sacrificiul atâtor sute de mii de jertfe.

Cu conștiința ta curată de urmaș al răzășilor, jignit de jignirea ce se aducea demnității lor, prin oameni ce nu și înțelegeau pe deplin misiunea lor de-a alina răni nevindecate încă, — ai venit în bătrâna capitală a Moldovei cu toată setea, ca pe lângă învățatură să faci ceva și pentru cei rămași dincolo de Prut.

Cineva dintr'o gravă eroare a văzut în tine un răsvrătit primejdios. Intenția bună, de-a face mai bine pentru poporul de jos, de-ai lumina mintea ce i se întunecă tot mai mult prin lipsa nu atât a școlii ci a omului de școală, au considerat-o *crimă*, iar pe tine te-a implicat într'un monstruos complot de distrugere, cu care nu puteai avea nici-o legătură, oprindu te chiar umanitarismul tău din care judecători oameni îți fac un cap de acuzare.

Pe lângă suferințele fizice desigur te dor mai mult decepțiile morale. În misticismul sufletului tău moldovenesc sănătos, credeai în libertatea cea mai nobilă, în libertatea gândului.

În nopțile înghețate ale iernii, în odăița-ți scundă, la lumina economisită a lămpii cu petrol, cu ochii obosiți de șirurile mărunte a tomurilor groase, vedeai desigur între hotarele țării întregite un popor conștient, respectat și iubitor de țară.

Cu atât mai mult te doare prăpastia ce o sapă prigoana pentru idei, cari departe de-a fi bază faptelor anarhice, fac parte din complexul unui frumos ideal, binefăcător patriei noastre dragi.

Dar de ce să-ți adâncese în suflet amărăciunea? Rândurile mele trebuiau să-ți aducă singură credința, pe care, te asigur o au mulți, că nu ești și nu poți fi vinovat. Poate că ele te vor surprinde, dacă vei ajunge să le citești cândva. Eu aș fi mulțumit dacă le-ai înțelege păticia de suflet ascunsă în ele.

În speranța că nevinovăția ta recunoscută judecătorește eât mai curând îmi va da posibilitatea să-ți strâng prietenește mâna, îți trimit o caldă salutare frățescă.

Ioan Istrate.

Din Clujul românesc
în 25 Aprilie 1922.

Note de educație profilactică și igienă sexuală.

de Dr. AUREL VOINA.

În decursul timpurilor realitatea faptelor istorice și transformările evolutive sociale au confirmat de nenumărate ori seriozitatea incontestabilă a acelei lozinci, care afirmă că „lumea va aparține neamului de oameni, care va prețui mai mult sănătatea“¹⁾ și suntem îndreptățiți să afirmăm, că diferitele faze din dezvoltarea unei țări stau în strânsă legătură cu situația sanitară a populației. Această „situație sanitară“ nu este numai oglinda perfecțiunii sau imperfecțiunii fizice, ci trebuie considerată ca cel mai fidel barometru al intelectualității și gradului de civilizație al oricărei colectivități. Respectarea normelor, cari asigură bunăstarea salubrității publice reclamă un anumit capital intelectual, bazat pe cunoștințe temeinice și pe un discernământ pătrunzător. Istoria ne oferă exemple elocvente despre însemnătatea considerabilă a educației fizice și ne dovedește, că numai acele popoare și-au putut păstra un loc demn în areopagul popoarelor, cari au înțeles că numai un echilibru stabil dintre cultura fizică și educația spirituală poate asigura o continuitate perpetuă a operilor civilizatoare. Cunoscută maximă romană: „Mens sana in corpore sano“ — ajunsă de o banalitate celebră — cuprinzând în sine principiul de bază,

1) Vezi, „Lumea universitară“ nr. 2—3 pg. 36 „Secretele vieții“, în rom. de dl Prof. Bărbat.

care ar trebui să constituie piatra fundamentală a educației moderne. Numai acele rase au drept de existență, cari și-au înscris în programul lor de viață acest precept indelebil. Dacă cultul educației fizice a ocupat un loc... de frunte în orice vreme și în oricare parte a lumii civilizate, cu atât mai mult trebuie să-i dăm un loc onorabil acum, după cataclismul războiului greu și îndelungat, care a produs o recrudescență considerabilă a tuturor boalelor, micșorând vitalitatea popoarelor printr'o continuă decadentă fizică și deprimare morală.

Indiferența caracteristică oamenilor supuși fără întrerupere la primejdii și nenorociri fatale a produs o relaxare apreciabilă a instinctului de conservare, favorizând nota sceptică a populației suzrumate de lipsuri și boale. Ignoranța profitând de lipsa unei educații sanitare durabile a popoarelor belige ante a exploatat terenul slăbit și puțin rezistent și într'o complicitate criminală cu nepăsarea a subminat zi cu zi edificiul sănătății publice. Efectele sunt evidente în toate țările și mai ales la noi, unde frământările marțiale au avut un caracter eminent de destructiv. Se înțelege, că după război pretutindeni a început o operă generală de refacere socială fizică și morală; în țările din apus colaborarea unanimă a dat rezultate frumoase.

Franța — care a suferit așa de mult — și-a dat perfect de bine seama de dezastrul cauzat de război și s'a apucat de o muncă febrilă de asanare pe toate terenele, condusă cu mult entuziasm de reprezentanții culturii franceze. Societățile științifice medicale, asociațiile filantropice și umanitare, instituțiile profilactice și toate așezămintele de ocrotire socială și-au dat mâna, pentruca printr'o strânsă colaborare să ridice nivelul stării igienice și sanitare a populației.

Munca dezvoltată a luat un avânt de o intensitate neobișnuită. Factorii educativi și-au dat perfect de bine seama, că orice acțiune ar rămâne sterilă fără concursul unanim al societății, căreia se adresează toate aceste eforturi supreme. Acțiunea statului fără concursul inițiativei particulare nu duce la rezultate satisfăcătoare. Trebuie făcută educația publicului mare, tânăr și bătrân, *trebuie să se facă educația educatorilor.*

E evident că dela Pestalozzi nu s'a mai făcut în pedagogie nici o reformă așa de radicală, ca aceea, care tinde să ia ființă astăzi în urma

eforturilor pe cari le face igiena socială și eugenezia. În timpul din urmă s'a adus pe tapet problema educației sexuale a tineretului. Anumite considerațiuni țesute din sentimente de pudicitate false și exagerată au făcut ca educatorii tineretului — părinți, profesori, învățători — să neglijeze în mod sistematic o latură extrem de importantă a educației, și această neglijare are drept consecință o serie nesfârșită de nenorociri fizice și morale.

E stranie mentalitatea acelor pedagogi, cari ascund înaintea tinerilor vârstare omenești tainele vieții sexuale și mecanismul fiziologic, prin care se asigură conservarea rasei și perpetuarea speciei. Pedagogia e desigur defectuoasă atunci, când are înscrisă în programul său capitole de fiziologie vegetală, cari explică înmulțirea plantelor și nu scoate o vorbă relativ la generarea speciei noastre, uitând că instinctele omenești nu respectă nicio restricțiune artificială impusă prin silnicie și atunci când trebuie să-și facă apariția izbucnesc în mod împretuos și-și caută satisfacția fără a ține seamă de primejdii inerente vieții sexuale. Aceste pericole iau uneori proporții considerabile ale unui adevărat dezastru, deși majoritatea lor s'ar putea ușor înlătura, dacă

s'ar ține cont de principiul fundamental, care spune, că: *există cea mai perfectă compatibilitate între preceptele morale și cunoașterea legilor, cari guvernează perpetuarea speciei omenești.*

Atunci când factorii educativi vor vrea să înțeleagă acest lucru, bilanțul victimelor făcute de cel mai temut flagel social: *sifilisul* — va fi mai puțin dureros și perfecționarea rasei omenești mai bine asigurată.

Problema educației sexuale a tineretului ar trebui să preocupe nu numai pe medici, igienisti, moralisti și sociologi, ci pe oricare intelectual, care dezvoltă activitate pe terenul binelui social.

Dr. prof. Bărbaț face un real serviciu tineretului publicând în românește „Secretele vieții” de Della Thompson Lutes. Astfel strigătul de alarmă scos de Fournier atunci, când a preconizat lupta contra pericolului venerian, va avea răsunet din ce în ce mai puternic; dealtcum anul 1922 e sortit să elaboreze programul vast al unei educațiuni permanente pentru profilaxia boalelor venerice printr'o educație științifică și morală, individuală și socială și programul învățământului științific și moral al chestiunilor sexuale din punct de vedere al individului, al familiei și al rasei.

Societatea Franceză de Filosofie

Seziunea extraordinară a „Societății franceze de Filosofie” s'a ținut la Sorbona și a fost deschisă de către Dr. Xavier Leon președintele societății. Dsa după ce a salutat în mod cordial pe delegații societăților engleze, americane, italiene și belgiene cari erau chemați a lua parte la lucrările sesiunii extraordinare a spus că aducând tributul geniilor naționale adevărului, care nu este privilegiul nici al unui singur popor, nici al unei singure rase, ci o laborioasă cuce-

rare a umanității; savanții lucrând să ștergă ceiace pe deoparte prepară „acel domeniu al Spiritului care a fost totdeauna idealul filosofilor și care trebuie să aducă pacea pe pământ, oamenilor binevoitori”.

Apoi Dr. M. Brunschwig, membru al Institutului, a adus un omagiu mișcător maestrilor gândirii filozofice dispăruți în cursul ultimilor ani: Henri Poincare, Frederic Rauh, Canturat, Lachelier, Boutroux, Dorlu și Durkheim.

În ultima ședință a sesiunii, în urma invitațiunei Dr. lui Bongie, președintele secțiunii „morale și sociologice”, Dr. Vermeil, profesor la Universitatea din Strassburg, și-a expus părerile D-sale asupra Germaniei noi.

Dr. Vermeil, a relevat în constituția dela Weimar, — temelia tinerei republici germane —

urme de hegelianism, arătând, totodată că democrația germană, organizând pe producători în grupe, de vreme ce ele nu liberează în livizii, rămâne, în orice caz, mult diferită de democrația franceză.

Di Charles Andler a făcut observația că se află un mare număr de idei franceze — ale *Dlul Duguet* de exemplu, — la baza preferințelor de azi ale germanilor, dar au un mare păcat prin aceea că, după toate aparențele cel puțin, le lipsește simțul vieții politice libere. Continuând din ce în ce mai vie discuțiunea asupra subiectului și părerilor expuse de *Di Vermeil*, *Dnii Henry Lichtenberger* și *Berthod* sunt de părere că din contră eforturile pe cari le fac acum germanii de a constitui un fel de federalism economic și profesional corespund perfect multora din problemele cari se pun de asemenea în Franța, cași în alte țări europene de altfel.

Părerilor exprimate mai sus și cari prezintă mult interes pentru orientarea spiritului public european, le-a făcut o încheră potrivită *Di Elie Halévy*, profesor la școala de științe politice.

Di Elie Halévy a spus că nu mai este timpul de a observa Germania de azi cu sisteme de oglinzi, ca pe de-asupra unui zid. Mai întâi trebuie făcut totul ca zidul să cadă și apoi germanii să fie informați, precum și ceilalți să fie informați de către germani. *Di Halévy* crede că acesta este lucrul cel mai de urgență pentru viitorul democrațiilor europene.

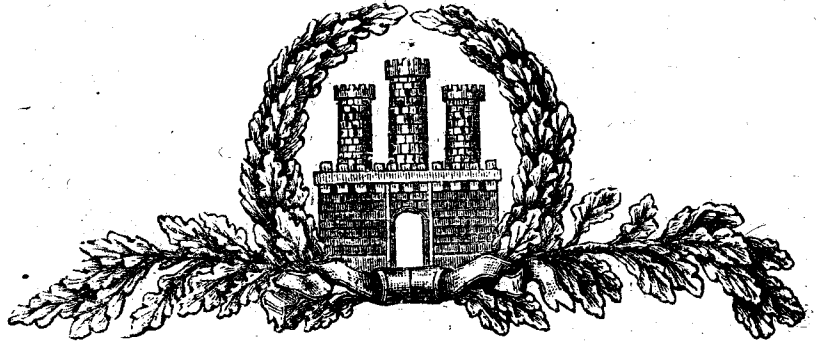
Desigur, concluzia *Di Halévy* fiind inspirată dintr'o pătrundere a realității, de un savant cu autoritate și capabil de obiectivitate, contribuie în mare parte a dezvoltarea tendinței ce se

observă pe cele două maluri ale Rinului, către o apropiere și scrutarea a vecinului.

Natural că lucrurile nu pot merge așa de grabă cum ar voi unii nerăbdători, dar toate aceste eforturi deasemenea nu pot rămâne fără rezultat cum antici-

pează „scepticii de rea credință”.

În orice caz sărbătorirea lui Einstein la „Institut și răsunețul ei în lumea intelectuală arată că pările și convingerile *Dlui Halévy* sunt în spiritul realității. *M. Macavescu.*

CLUJUL STUDENTESC

In jurul instalării noului comitet al Centrului Studentesc.

O instalare a unui comitet studentesc, pare oricărui student trecut pe la București și lași — un lucru nemai auzit. Se știe acolo de o schimbare tot cam la 12 luni — uneori și mai curând — a așa numitului birou al centrului. Cel vechiu își dă demisia și cetățenii academici sunt invitați să voteze listele noilor candidați; din atâtea mii de studenți, votează abia câteva sute: se alege deci un comitet, cam de obicei lucrează fără ședințe plene — dacă lucrează. Dacă nu, așteaptă ocazii pentru manifestații de stradă și... ziua când își va da dimisia. Așa se perindează rând pe rând. Cine a auzit vreodată de „respect față de îndrumările ori apelurile centrului”? Dar cine le bagă în seamă?!

La Cluj, chestiunea nu stă tocmai așa de rău. Bătrâni sau tineri, studenții au altă concepție despre o societate studentescă. Cei bătrâni, foști pe la Budapesta rostesc și azi înduioșati numele de „Petru Maior”. Cei tineri se gândesc la societățile lor de lectură dela licee. Și de aici, un oarecare interes și respect pentru ceiace e societate studentescă constituită, cinstite celui care ajunge în fruntea ei. De aici considerația de care se bucură președintele centrului.

Găsesc că nu e deloc deplasat a se insista asupra instalării noului

comitet, care a avut loc în primele zile ale lui Martie. A fost ceva sărbătoresc. În aula înțesată de lume, Rectorul anunță publicului importanța actului ce se va săvârși. Fostul președinte al centrului, *di M. Macavescu*, schițează în câteva cuvinte, activitatea desfășurată de comitetul în fruntea căruia a stat timp de mai bine de un an. Trecând în fața Rectorului, fostul președinte își scoate eșarfa tricoloră — insigna demnității sale — pentru a o trece urmașului său, *di Adam Popa*. Momentul acesta cuprinde ceva înălțător și simbolic. Noul președinte își dezvoltă apoi programul de muncă.

Investirea noului comitet în modul care s'a făcut, este o sărbătoare a studențimii clujene și ceva nemai-pomenit în analele studențimii românești. Sărbătoarea aceasta pune bazele unei tradiții. Ne gândim la toată răspunderea pe care noul președinte și-a luat-o, de data aceasta nu numai în fața studenților, ci a întregului corp profesoral și a publicului clujan. Ne gândim la grija studențimii noastre de a nu-și compromite conducătorii cărora li s'a făcut cinstea de care vorbeam mai sus. Ne gândim la îndemnul la muncă cât mai intensă pe care și-le poate da cuvintele calde ale unui „Rector Magnificus”.

Am vrea să vedem și la celelalte centre universitare ale noastre introducerea acestui obicei frumos, bun și — în unele părți — chiar necesar.

Iar noului nostru comitet îi dorim din toată inima spor și putere de muncă.

St.

Un apel în interesul culturii.

Din partea dlui Dr. H. Jarnik directorul marelui bibliotecii naționale cehoslovace din Brno (Brün) primim apelul de mai jos.

Ne facem o datorie plăcută publicându-l și adresăm și noi un călduros apel tuturor celor ce ar putea contribui cu ceva la frumoasa operă care interesează de aproape poporul român.

„Am fost însărcinat cu strângerea unei biblioteci. românești pe sama noului seminar român din Brno. Biblioteca va trebui să cuprindă pe lângă lucrări de filologie română (istorie liter, atură folclor) o colecție de texte literare, apoi cărți din unele științe complementare ale filologiei (cum și istoria și geografia română) și se va completa cu manuale alese din filologia acelei popoare din sud-estul Europei care au avut relațiuni cu România.

Întâiu și întâiu aş cercă să pot cumpăra o bibliotecă adunată gata, de p. din succesiunea unui specialist (sau amator). Prietenii noștri din România ne-ar face un serviciu însemnat mijlocindu-ne legătura cu proprietarii unor astfel de colecții ce ar fi de vânzare.

Dupăcum avem de gând să cumpărăm biblioteci întregi, ne propunem firește să cumpărăm și singuraticile cărți noi și vechi (și tipărituri din sec. 16—17-lea).

Presupunând că studiul limbii române este un scop simpatic Românilor și care nu-i străin de interesul lor oriunde s'ar cultiva, nădejduim să fim sprijiniți — mai ales din partea unor instituții de caracter public — prin donațiunile de material literat (publicațiuni), eventual prin scăderi din prețul normal (de p. la colecții și abonamente de reviste); poate ne ar dărui și unii autori câte un volum de al lor.

Facem apel la Dvtră rugându-Vă să interveniți oriunde veți avea prilej, în favorul institutului nostru, să ne dați informațiuni și sfaturi cum să ne putem ajunge scopul mai deplin.

Vă mulțumesc dinainte pentru sprijinul ce veți binevoi a ni-l acorda. Cu distinsă stimă:

Dr. H. Jarnik,
direct. Bibliotecii naționale,
din Brno (Cehoslovacia).

Viața studentescă internațională.

Influența dezaastroasă a scumpetii vieții asupra vieții Universitare la Paris.

Publicația universitară „Vie universitaire” dă alarma asupra efectului dezastruos ce-l are scumpetea vieții la Paris, asupra învățământului superior.

Din rândurile de mai jos reproduce din amintita publicație, cetitorii vor înțelege grava situație în care se află cultura superioară în Franța din cauza scumpetei.

„Sorbona avea, în 1916, 18.761 înscriși; în 1920 această cifră a scăzut la 11.214.

Ar fi zadarnic să negăm nefasta influență a vieții scumpe, și consecințele dezaastroase ale crizei actuale asupra recrutării elitei intelectuale.

Un an de studii superioare la Paris costă nouă mii de franci anual (în valută românească vr'o sută douăzeci mii lei). Un candidat la „Școala Centrală” trebuie să dispună de un capital de cincizeci mii francii (vr'o șeșase sute mii lei pentru cheltuelile sale de studii și întreținerea în timpul celor doi ani preparatori și trei ani de curs.

Cum să se mai mire cineva că părinții își trimit pe fii lor la vârsta de 16 ani la profesiunile unde nu este nevoie de o cultură superioară!

S'ar putea aduce vr'un remediu acestei crize negândo?

Noi nu credem.

Amintim că nota noastră oficioasă pe care am publicat-o în ultimul număr, a provocat observațiunile mai multor confrați.

Di Balz scrie asupra acestei chestiuni că ar fi de dorit să se ia cunoștință „de cifre exacte ca astfel să se compare înscripțiunile acestui an cu înscripțiunile din anul 1916, singurele vizate de ziare”.

La ce bun să negăm; pentru ce să lăsăm ca națimea noastră să ignoreze că este pe drum a compromite prestigiul ce i l'a conferit până acum cultura sa superioară.

Nu se va spune niciodată de ajuns:

„Intreaga influență a Franței a

fost mai presus de orice, în ciuda naționaliștilor noștri, de ordin moral.

Victoriile militare, desigur, au consolidat poziția noastră intelectuală, dar opera gânditorilor noștri rămâne rațiunea principală a influenței noastre.”

M.

Arhiva (organul soc. istorico-filologic din Iași) de sub direcția dlui Ilie Bărbulescu. Material bogat și variat, comunicări și recenzii pe o întindere de 120 pagini. Alături de partea științifică, susținută de I. Bărbulescu, G. Pascu, Ghibănescu etc., rubrica recenziilor pare mai puțin senină, așa, cum s'ar aștepta dela știință. Un prea pronunțat ascuțit polemic, cu nuanțe aspre, cu intenția de a distruge personalități — bine cunoscute, în viața științifică. Calea aceasta și în special tonul anti estetic — e poate deplasat...

Ramuri (Drum drept). Revistă literară săptămânală. N-rul din 23-Apr. 1922. Apare în condițiile obișnuite. Remarc articolul dlui N. Iorga (Critică literară?), un adevărat ultimatum literaturii patronate de estetica cencacnelor. Incontestabil, e timpul suprem pentru o selecționare obiectivă a capodoperilor, ce răsar surprinzător de numeroase din capetele unei generații exagerat moderniste.

Viața Nouă (N-rele 1—2, 1 Mart., 1 Apr. 1922). Un frumos articol al dlui O. Densușianu: A fi... român. Plin de aversime pentru răsturnarea actuală a valorilor morale — d-sa scrie desamăgit în așteptările ce le punea în generația viitoare. S'ar pu-

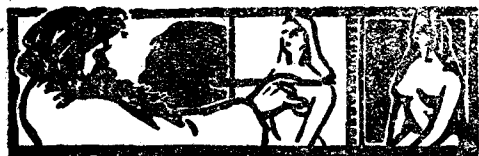

tea totuși spune, că reacțiunea în rândurile acestei generații s'a pornit, tocmai sub influența desechilibrului moral ce caracterizează viața noastră publică actuală. Restul revistei bine scris, cu un instructiv articol asupra colecțiilor și muzeelor școlare în Transilvania, semnat de prof. univ.

C. Petran, Rubrici pentru mișcarea literară, artistică etc.

Cele Trei Crișuri. (Număr de Paști) Articole lungi! Versuri semnate de Papazissu Samarineanu, Cezar Cristea, etc. Frumoasă, poezia Românta rozelor femeii blonde, de V. I. Ciordaș.

E. H.

ARTA

Casa Velasquez.

Construirea casei *Velasquez*, căreia regele *Alfons al XIII-lea* i-a pus solemn piatra fundamentală acum un an, va începe în primăvara aceasta.

Arhitectul care a fost însărcinat cu construirea ei s'a și dus la Madrid spre a lua ultimele instrucțiuni. *Casa Velasquez*, are ca scop să dea posibilitatea pictorilor francezi de a admira și fixa pe pânză minunile artistice ale Spaniei.

Proiectul ei a fost conceput în 1909, în urma fundațiunii școlii de studii spaniole creată de Universitatea din *Bordeaux* la *Madrid*. Izbucnind războiul european în 1914 proiectul a fost părăsit, însă fu reluat în 1916 cu ocazia vizitei pe care au făcut-o la *Madrid* un grup de membri ai „*Institutului de Franța*” compus din D-nii *Etienne Lamy*, *Bergson*, *Imbart* dela *Tour*, *Pervier*. În urma vizitei pe care o făcu grupul amintit mai sus la *muzeul Prado* din *Madrid*, unde au rămas încântați de splendoarea acestui muzeu, înțeleseră că trebuie creată numai decât *casa Velasquez*. Câțiva spanioli de marcă, printre cari ducele de *Alba*, D-nii *Villegas*, *Altamova*, constructorul *Beuline*, își deteră concursul și încurajară pe inițiatorii acestei opere frumoase.

Apoi se făcu un acord între Academia de arte frumoase și Universitatea din *Bordeaux*, fondatoarea Școlii de înalte studii spaniole, prin care se stabili ca această școală, păstrându-și personalitatea și independența sa, urmează a fi transportată în *Velasquez*.

M. M.

CRONICA-MARUNTA

Propaganda culturală celoslovacă.

Cei mai de seamă oameni de știință celoslovaci au decis publicarea unei „*Reviste de lucrări științifice*”, editată cu concursul Ministerului de Instrucție publică.

Această publicațiune va avea forma unui anuar în care vor fi rezumate în limba franceză și engleză rezultatele tuturor studiilor științifice scrise de către savanții ceho-slovaci, fie separat, fie în ziare și periodice, atât în străinătate cât și în țară.

Publicațiunea va fi împărțită în două tomuri: „științe intelectuale” și „științe naturale”.

Fiecare din aceste tomuri va cuprinde opt părți. Autorii au obligația de ași rezuma singur lucrările, asigurându-se astfel imparțialitatea articolelor.

Operile autorilor străini cu ade-vărat originale, vor face obiectul unei recenzii critice. Două culegeri vor apare la începutul anului științific dela revoluție până la finea anului 1919, a doua culegere, asupra operei științifice în cursul anului 1920.

Culegerile următoare vor apare la începutul fiecărui an.

Nu putem să nu relevăm tenaci-

tatea metodică a sistemului de muncă a intelectualilor cehi și să nu amintim că n'ar strica să procedăm la fel.

M

Consiiliul administrația al fundațiunii Thiers, compus din D-nii *Alexandru Ribyt*, *Jules Cambon*, *Alfred Croiset*, și *Emile Ficard* a ales ca director al fundațiunii pe unul dintre membrii, *Di Alfred Rebellian*, dela Academia de științe morale și politice, înlocuind pe regretatul filosof *Emil Boutroux*.

Fondațiunea *Thiers* are de scop, după cum se știe, de a oferi în fiecare an, unui număr de tineri, mijlocul de a urma, în casa *Bugeand*, studii literare și științifice de orice fel, concurând astfel din plin la bunul renume intelectual al Franței.

M. M.

Activitatea extrauniversitară a organizațiilor Studențești în vacanța de Paști. Cercul Stud. Univ. „*Alba-Iulia*” în colaborare cu Cercul Stud. Univ. „*Sebeș*” a a ținut, a doua zi de Paști în *Alba-Iulia*, o petrecere cu reprezentație teatrală (*Chinul*, piesă în 3 acte de *G. A. Florescu*.) Producția a avut o reușită materială și mai ales morală, desăvârșită. În ziua următoare un numeros grup de studenți a ținut conferințe culturale în satele învecinate: *Micești*, *Sard*, *Ighiu*, cu subiecte despre *Bogațiile țerii noastre*, *Importanța școlii!* În toate trei satele, țărâניה s'a prezentat în număr foarte mare, o frum asă dovadă despre susceptibilitatea culturală a poporului nostru, în demn în acelaș timp pentru tinerimea, care s'a angajat la aceste conferințe culturale. În fața marelui atențiunii, cu care au fost ascultate și aprobate cuvintele conferențiarilor — primii soli ai unei propagande culturale pure-fără dedesubturi politice, va fi înțeles desigur fiecare participant, că ni-se impune grabnic o organizație, pentru ca valorile ascunse în marelui vacuum al analfabetismului, să fie scoase la lumină, și se afirme pe dea'ntregul.

Reîntorsii în jurul focarului de lumină al Universității; studenții să nu uite nici-o clipă, că ei au chemarea de a pregăti cu obiectivism, fără platimă, sufletul și mintea poporului pentru evenimentele viitorului.

Pagina studenților în drept

Cuvinte sincere.

EMIL HAȘIEGANU
decanul fac de drept.

Eu înțeleg apatia ce-a cuprins într-o măsură atât de îngrijitoare tinerimea noastră universitară.

Ce-i dă prezentul?

Lipsa zilei de azi și mizeria zilei de mâine. Lupta chinuătoare de grea a fiecăruia moment. Când în fizicul zdrobit de grije și oboseală — sufletul de abia să mai zbate, mai fugă cineva după idealuri?

Și ce-l așteaptă 'n viitor?

Soarta amară a părinților — precari îi vede zbatându-se, chinându-se — fără speranță... Vede nesiguranța zilei de mâine — în pilde vii — cari lacrimi storc.

Vede cetele de funcționari puși în stradă — fără un ban în buzunar, cu femei și copii plângând.

Ei bine — când le vezi toate acestea — te vei grăbi cu studiile . . . ca să ajungi cât mai îngrabă la această fericire? Când noi umblăm între oameni cu fruntea plecată la pământ de greul vieții și încrețită de griji, — nu poftiți dela tinerime lucruri supraomenești! Ori, ei nu sunt sânge din sângele nostru?

Trăesc și ei deci aceleași zile negre, ca și noi — părinții lor.

Simțesc și ei povara grea a fiecărei zi ca și noi.

Și dacă putem să le ușurăm greul vieții — ce ni-e datorința, pe o singură cale o putem face, dacă ne vom apropia de sufletul lor cu dragostea părin-

tească, care știe ierta și înțelege toate.

Dragostea știe să le facă toate uitate; dă sufletului tărzie, care lipsește omului descurajat și fără sprijin.

Tinerimea va ști deci să — înțeleagă, că împreună cu noi — trebuie să lupte pentru un viitor mai bun, și că acest viitor, dela noi — generația bătrână și tânără de azi, depinde cum să fie.

Noi vrem să creiem un viitor sigur tinerimei — pentru care cu drag să studieze și cu plăcere să sufere.

Noi vrem, ca cel bun și cu minte — să meargă înainte... să progreseze în bine.

Știri și jurisprudențe

Justiția sub regimul bolșevic. Când în 1917, bolșevicii au luat puterea în Rusia, au publicat mai multe decrete cu privire la organizația judiciară, procedura și dreptul pozitiv.

În 1918 s'a dat un nou decret în care se spune că legile vechi rămân în vigoare dacă nu sunt abrogate, sau dacă nu sunt în contradicție cu conștiința de drept socialistă. Iată din acest decret faimosul articol 22:

„În orice materie, tribunalul poporului va aplica decretele date de Consiliul deputaților, lucrătorilor și soldaților (soviet raboch' și soldatov). În caz că nici unul din aceste decrete nu este aplicabil, sau dacă ar conține oarecare lacune, Tribunalul poporului se va lăsa determinat de conștiința socialistă a dreptului.”

Tribunalul poporului se compune dintr'un judecător permanent și șase consilieri numiți ad-hoc. Afacerile politice sunt judecate de tribunalul roșu. Nu se poate face apel decât în cazuri grave și atunci apelul se judecă de către Consiliul juridic al poporului.

Prințul Max de Baden acuzat. Un avocat din Frankfort a depus o plângere la parchet cuprinzând acuzație de înaltă trădare, contra

Vrem, să fie resplătită munca și cinstea — după merit.

Vrem o tinerime conștie, cinstită și cu caracter.

Vrem o țară a dreptății, în care cu toții să fim îndestuliți și fericiți.

Tinerimea — trebuie să înțeleagă, că acest viitor numai prin jertfe poate fi realizat.

Și cu această jertfă suntem datori, tineri și bătrâni pe o formă.

Luptând mână în mână — vom schimba împrejurările în cari trăim — în spre bine, și atunci va dispărea și apatia, care omoară orice gândire frumoasă și pune piedici oricărui avânt al sufletului omenească.

prințului Max de Baden și comisarilor poporului din primele luni ale republicei.

Procurorul general de pe lângă Reichsgericht a respins acuzația pe baza legii de amnistie.

Congresul negrilor. — Negrii și-au ținut la Paris în toamna trecută congresul bianual. Au luat cuvântul delegații din Africa portugheză Nicolas dos Santos Pinto și Villius Gervais avocat din Haiti.

Un document al evoluării simțului de demnitate omenească indiferent rassa sau culoarea este moțiunea votată de congres:

I. — Recunoașterea oamenilor civilizați ca oameni civilizați, oricare ar fi rasa sau culoarea lor.

II. — Creierea de instituțiuni protectoare pentru progresul și dezvoltarea indigenilor.

III. — Libertatea religioasă și socială.

IV. — Restituirea proprietăților.

Viitorul congres se va ține în toamna anului viitor.

Criminalii de război. — Ședințele tribunalului pentru judecarea criminalilor de război începute acum câteva luni merg foarte anevoae.

Căpitanul Karl Neumann primul

luat în cercetare pentru că ar fi scufundat un vapor neutru a fost achitat pe motiv că nu e responsabil întrucât a lucrat astfel din ordin.

Anomalia naționalității. — Acum câteva luni se vorbea despre un cabinet Schwander în Germania. Acest cabinet n'a putut lua ființă întrucât Schwander fiind născut în Alsacia (Kolmar) în 1868 rămăsese francez conform tratatului de pace care spune: „Sunt francezi toți aceia cari au pierdut în 1871 naționalitatea franceză dobândind pe cea germană.

Respectarea obiceiului în Anglia. „Obiceiul trebuie urmat dacă este înrădăcinat, fără a examina dacă este sau nu îndreptățit”, — zice Pascal.

Un turist indiscret care a vizitat Anglia trebuie să-și fi amintit aceste cuvinte.

După un obicei al insulelor engleze, cineva căruia i-se face o neplăcere, capătă un fel de armistițiu până la rostirea justiției, dacă înge-nunchiază în mijlocul pieții publice și strigă cuvintele:

„Haro, prințul meu, dă-mi ajutor, căci mi-se face nedreptate”.

Turistul de care vorbim mai sus, auzind despre această curioasă tradiție a voit să se couvingă dacă este adevărată.

Ingenunchie, strigă cuvintele și... fu arestat, liberat fiind numai după ce plăti o mare amendă ca despăgubire pentru „lipsa de respect față de justiție”.

Circulația automobilelor în China. În China s'a redactat un regulament relativ la circulația automobilelor, care merită a fi relevat: „Trebuie ținut seamă, — spune regulamentul, — că atunci când automobilul a călcat un trecător e prea târziu să se mai dea semnalul de alarmă. De aceia, automobilele trebuie să aibă un clopot fixat de roata dinainte astfel ca să sune tot timpul.

Când o persoană a fost călcată de un automobil o figură de ceară reproducând chipul acelei persoane va fi pusă în închisoarea șoferilor spre a le produce remușcări.

Femei-avocat în China. — „Echo de Chine” aduce vestea că pentru prima oară a pledat în China o femei-avocat. Faptul s'a petrecut la Curtea mixtă internațională unde dna Flora Rosenberg, membră a baroului din Rennes a luat cuvântul pentru a-și apăra un conșetățean.

Recăsătorie. — În Trenton (Statele Unite) după o despărțire de

25 ani, Mr. Henry Elimore, în vârstă de 75 ani s'a recăsătorit cu fosta sa soție în vârstă de 72 ani.

Cursul rublei. — Guvernul sovietic a stabilit următorul curs pentru rublă; o mie de ruble sovietiste valorează o optime dintr'o copeică de aur.

Un tribunal franco-german la Berlin. — La Berlin funcționează de aproape o jumătate de an un tribunal mixt franco-german sub președenția dlui M. Osser.

Jurisprudențe.

(Franța). Divorțul între soți străini. Tribunalele franceze au stabilit jurisprudența că sunt competente pentru a recunoaște între doi soți supuși străini acțiune de divorț, mai ales când motivele invocate sunt petrecute în timpul cât au stat în Franța.

Situația așa zișilor Heimatlos. Supusul german care a anunțat supușenia germană și care a fost autorizat să-și stabilească domiciliul în Franța fără a căpăta prin aceasta și cetățenia este „heimatlos”. Situația acestora se va stabili printr'o lege specială de Parlamentul francez.

Un interesant secestru. Autoritățile franceze puseseră secestru de război asupra bunurilor doamnei Sofia Margulies, fostă supusă austriacă și al cărei soț este „heimatlos”. Pe urma tratatului de pace, fiind bucovineancă de naștere a devenit supusă româncă, întrucât soțul său fiind „heimatlos” nu are cum urma cetățenia soțului. În consecință secestrul averii sale a fost ridicat.

Ocupația germană-molimă. O interesantă jurisprudență s'a stabilit de curând în Franța. În timpul invadării germane un locuitor simțindu-și sfârșitul a chemat, — în lipsa notarului, — pe primarul comunei în fața căruia și-a făcut testamentul. Lipsa notarului a fost întrebuițată mai târziu la atacarea testamentului, ca un vițiu de formă. Apărarea s'a sprijinit pe un text de lege interpretat foarte original. Anume legea prevede că în caz când anamite împrejurări ca molimă sau ciumă comunicația nu se poate face cu ușurință, forma legală se poate împlini și în lipsa notarului. Tribunalul n'a șovăit să adopte acest text de lege ocupației germane.

(Germania) Cautio judicatum solvi. Locuitorii orașului liber Danzig trebuie să fie considerați ca străini plecând dela 10 Ianuarie 1920 (data promulgării tratatului dela Versailles) și ca atare supuși acestei cauțiuni. (Kammergericht Berlin).

Hotărârile din timpul revoluției. Landgericht din Hanova la cererea de plată a unui negustor care a livrat cărbuni consiliilor soldățești din timpul revoluției, a stabilit că acele consilii erau efemere, iar negustorul n'ar fi trebuit să lucreze comanda.

Redacționale.

In urma unei înțelegeri survenite între conducerea revistei „Lumea Universitară” și Societatea studenților în drept, s'a hotărât să se dea ospitalitate mai largă în această revistă și chestiunilor privind deaproape pe studenții în drept.

Colaborarea noastră începe în acest număr cu articolul dlui profesor Emil Hafigan, decanul facultății de drept și această rubrică de știri și jurisprudențe.

In consecință invităm pe toți dnii studenți în drept și membrii ai societății să binevoiască a se abona cât mai urgent la revistă care numai prin concursul moral și material al tuturor studenților își poate continua drumul atât de frumos început.

In numele societății studenților în drept.

IOAN ISTRATE,
secretarul general.

Examene.

Data examenelor fundamentale la facultatea de drept din Cluj nu s'a fixat încă. Dacă numărul cererilor de înscriere va fi suficient examenele vor începe chiar la sfârșitul lunii Mai.

Recomandăm călduros cetitorilor noștri să se aboneze la excelența revistă culturală „Gândirea”, care apare în Cluj.

Abonamentul costă 100 lei pe an.

„Lumea Universitară“

are asigurată colaborarea profesorilor de Universitate, scriitorilor, publiciștilor și studenților din țară și străinătate.

Citiți revistele:

- „Viața Studențească“ care apare în București.
- „Gândirea“ din Cluj.
- „Viața Românească“ din Iași.
- „Revista Sănătății“ din Cluj.
- „Ramuri“ din Craiova.
- „Flacăra“ din București.
- „Cele Trei Crișuri“ din Oradea-Mare.
- „Ideia Europeană“ din București.
- „Transilvania“
- „Sburătorul Literar“ din București.
- „Cosinzeana“ din Cluj.
- „Convorbiri Literare“ din București.